

Підстави припинення права власності

лекція

Припинення права власності

Припинення права власності можливо лише у випадках, прямо передбачених законом.

Підстави припинення права власності **можуть як залежати від волі власника** (відчуження власником свого майна, відмова власника від права власності; знищення майна), так і **не залежати** (припинення права власності на майно, яке за законом не може належати цій особі; викуп земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю; звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника; реквізиція; конфіскація; припинення юридичної особи чи смерті власника тощо).

Стаття 346. Підстави припинення права власності

1. Право власності припиняється у разі:
 - 1) відчуження власником свого майна;
 - 2) відмови власника від права власності;
 - 3) припинення права власності на майно, яке за законом не може належати цій особі;
 - 4) знищення майна;
 - 5) викупу пам'яток культурної спадщини;
 - 6) примусового відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності відповідно до закону;
Пункт 7 частини першої статті 346 виключено;
 - 8) звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника;
 - 9) реквізиції;
 - 10) конфіскації;
 - 11) припинення юридичної особи чи смерті власника.
2. Право власності може бути припинене **в інших випадках**, встановлених законом.

Підстави припинення права власності

Відчуження власником свого майна – вид розпорядження власника своїм майном, шляхом учинення відповідного правочину.

В цьому разі право власності припиняється за правилами переходу права власності за договором.

Стаття 347. Відмова від права власності

1. Особа може відмовитися від права власності на майно, **заявивши про це або вчинивши інші дії**, які свідчать про її відмову від права власності.

2. У разі відмови від права власності на **майно, права на яке не підлягають державній реєстрації**, право власності на нього припиняється з моменту вчинення дії, яка свідчить про таку відмову.

3. У разі відмови від права власності на **майно, права на яке підлягають державній реєстрації**, право власності на нього припиняється з моменту внесення за заявою власника відповідного запису до державного реєстру.

Відмова власника від права власності – здійснюється у разі, якщо особа може відмовитися від права власності на майно, заявивши про це або вчинивши інші дії, які свідчать про її відмову від права власності.

Стаття 348. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати

1. Якщо з підстав, що не були заборонені законом, особа набула право власності на майно, яке за законом, який був прийнятий пізніше, не може їй належати, це **майно має бути відчужене** власником протягом строку, встановленого законом.

Якщо майно не відчужене власником у встановлені законом строки, це майно з урахуванням його характеру і призначення за рішенням суду на підставі заяви відповідного органу державної влади **підлягає примусовому продажу**. У разі примусового продажу майна його колишньому власникові передається сума викупу з урахуванням витрат, пов'язаних з відчуженням майна.

Якщо майно **не було продане**, воно за рішенням суду **передається у власність держави**. У цьому разі колишньому власникові майна виплачується сума, визначена за рішенням суду.

2. Якщо з підстав, що не були заборонені законом, особа набула право власності на майно, на набуття якого за законом, який був прийнятий пізніше, потрібен **особливий дозвіл**, а в його видачі цій особі було відмовлено, це майно підлягає відчуженню у порядку, встановленому частиною першою цієї статті.

Підстава примусового вилучення майна на **відплатній (компенсаційній)** основі.

Стаття 349. Припинення права власності внаслідок знищення майна

1. Право власності на майно припиняється в разі його знищення.

Знищення майна – вид розпорядження, внаслідок якого особа вчиняє дії, спрямовані на припинення існування відповідного майна. В цьому разі право власності припиняється з моменту знищення цього майна.

Стаття 350. Викуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, приватної власності для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності

Викуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, приватної власності для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності здійснюються **в порядку, встановленому законом.**

Закон України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» від 17.11.2009 р.

Стаття 351. Припинення права власності на нерухоме майно у зв'язку з викупом для суспільних потреб чи примусовим відчуженням з мотивів суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене

1. Право власності на житловий будинок, інші будівлі, споруди, багаторічні насадження може бути припинене **за згодою власника** у разі викупу земельної ділянки, на якій вони розміщені, для суспільних потреб чи за рішенням суду в разі її примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності з обов'язковим попереднім і повним відшкодуванням їх вартості.

2. Особа, право власності якої підлягає припиненню, має право **вимагати надання** їй в межах території, на яку поширюються повноваження відповідного органу місцевого самоврядування або органу виконавчої влади, **іншої земельної ділянки**, вартість якої враховується при визначенні викупної ціни.

3. У разі якщо **власник земельної ділянки**, що підлягає примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, **є власником житлового будинку**, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, **вимога** про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності розглядається разом із вимогою про припинення права власності на такі об'єкти.

4. У разі якщо власник земельної ділянки, що підлягає примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, не є власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, питання про відчуження розглядається з кожним власником окремо.

5. До набрання законної сили рішенням суду про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності власник має право на власний розсуд розпоряджатися житловим будинком, іншими будівлями, спорудами, багаторічними насадженнями, що розміщені на такій земельній ділянці.

6. Власник земельної ділянки в разі її відчуження на користь іншої особи зобов'язаний попередити таку особу про рішення, прийняте органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування про викуп земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб, та в десятиденний строк повідомити орган, що прийняв таке рішення, про відчуження земельної ділянки на користь іншої особи. Рішення про викуп земельної ділянки для суспільних потреб зберігає свою чинність для нового власника земельної ділянки.

Стаття 352. Викуп пам'ятки культурної спадщини

1. Якщо в результаті дій або бездіяльності власника пам'ятки культурної спадщини їй загрожує пошкодження або знищення, відповідний **орган охорони культурної спадщини робить** власнику пам'ятки відповідне **попередження**.

2. **Якщо власник** пам'ятки культурної спадщини **не вживе заходів** щодо її збереження, зокрема у зв'язку з неможливістю створення необхідних для цього умов, **суд за позовом** відповідного органу охорони культурної спадщини **може постановити рішення про її викуп**.

3. **У разі невідкладної необхідності** забезпечення умов для збереження пам'ятки культурної спадщини **позов про її викуп може бути пред'явлено без попередження**.

4. Викуплена пам'ятка культурної спадщини **переходить у власність держави**.

5. **Викупна ціна** пам'ятки культурної спадщини **визначається за згодою сторін, а в разі спору - судом**.

Стаття 353. Реквізиція

1. У разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин, з метою суспільної необхідності майно може бути примусово відчужене у власника на підставі та в порядку, встановлених законом, за умови **попереднього** і повного відшкодування його вартості (**реквізиція**).

2. В умовах воєнного або надзвичайного стану майно може бути примусово відчужене у власника з **наступним** повним відшкодуванням його вартості.

3. Реквізоване майно **переходить у власність держави або знищується**.

4. **Оцінка**, за якою попередньому власникові була відшкодована вартість реквізованого майна, **може бути оскаржена** до суду.

5. У разі реквізиції майна його попередній власник може **вимагати** взамін **надання йому іншого майна**, якщо це можливо.

6. Якщо після припинення надзвичайної обставини реквізоване майно збереглося, особа, якій воно належало, має право **вимагати його повернення** у судовому порядку.

У разі повернення майна особі у неї поновлюється право власності на це майно, одночасно вона зобов'язується повернути грошову суму або річ, яка була нею одержана у зв'язку з реквізицією, з вирахуванням розумної плати за використання цього майна.

Підстава примусового вилучення майна на безвідплатній основі.

Стаття 354. Конфіскація

1. До особи може бути застосовано позбавлення права власності на майно за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення (**конфіскація**) у випадках, встановлених законом.

Конфісковане майно **переходить у власність держави** безоплатно, крім випадків, визначених законом.

2. Обсяг та порядок конфіскації майна встановлюються законом.